

INITIATIV 6.1: Undersøgelse af muligheden for etablering af regionalt materialedepot for genbrugsråstoffer og genbrugsbyggematerialer

Fremsat af: Socialistisk Folkeparti - SF

Formål og indhold:

Der er brug for at etablere fysiske steder, hvor materialer kan deponeres/tilkøres og efterfølgende afhentes til brug ved andre projekter. Der ønskes en afdækning af mulighed for etablering af et konkret fysisk depot, hvor materialer, der er fremkommet ved fx nedrivning, kan deponeres mhp. senere at genbruges i andre projekter. Hvad koster det at etablere og drive sådan et sted? Og hvilke barrierer lovgivningsmæssigt og praktisk er der, og hvordan kunne en forretningsmodel se ud?

Vi skal blive langt bedre til at genbruge byggematerialer og råstoffer. Det gælder i alle sammenhænge og i høj grad også i byggeriet. Men selvom man bliver god til at nedbryde og opdele det, der brydes ned, er det ikke altid, at det er de samme materialer, som man har brug for på samme sted. Der er brug for udvikling af en praksis, hvor man kan deponere materialer under ordnede forhold, så andre kan anvende materialerne til nye projekter. Det er ikke en opgave for den enkelte kommune, da der må være en vis materialemæssig volumen, før det kan lykkes i praksis. Et regionalt drevet deponi/materialelegenbrugscentral vil være en vigtig brik i løsningen af den svære men nødvendige ressourcegenanvendelse i byggeriet. Forslaget går ud på at få udarbejdet et konkret forslag til sådan en genbrugscentral.

Administrationens bemærkninger:

Region Hovedstaden har gennemført en analyse af behov, potentialer og muligheder for etablering af fysiske materialestationer til at fremme genbrug og genanvendelse af byggematerialer i Hovedstadsområdet. Materialestationer forstås her som fysiske materialelagre til midlertidig opbevaring og klargøring af materialer fra nedrivninger til nyt byggeri. Analysen viser et stort potentiale for at øge direkte genbrug og reel genanvendelse af især mursten og beton, som i dag hovedsageligt nedknyttes eller deponeres. Der produceres årligt ca. 2 mio. tons byggeaffald i regionen, hvoraf ca. 15 procent kommer fra offentlige byggerier. Kun en meget lille andel udnyttes i dag til reelle nye formål. En juridisk vurdering har fastslået, at regionen har hjemmel til at indgå, samarbejder med offentlige aktører om fælles materialestationer, så længe der kun behandles materialer fra offentlige nedrivninger.

På baggrund af analysen er regionen nu i gang med næste fase: at kvalificere mulige modeller for fælles offentlige materialestationer. Det omfatter blandt andet udvikling af konkrete koncepter, vurdering af driftsøkonomi og udbud samt forberedelse af eventuelle partnerskaber med offentlige og private aktører. Økonomien vil afhænge af antal partnere, der går sammen om at finansiere etablering og drift, placering, størrelse, hvilke materialer der skal håndteres, hvilke funktioner stationerne skal rumme (fx knusning, sortering eller rensning af mursten), og om det giver bedst mening med én eller flere stationer. Der er stor interesse fra både kommuner og markedsaktører, og det er administrationens vurdering, at en fælles indsats kan være med til at modne markedet og bane vejen for øget genbrug i byggebranchen.

Det igangværende arbejde skal munde ud i en politisk sag i starten af 2026, hvor regionsrådet skal tage stilling til, om der skal etableres materialestation(er).

Hvis der i første halvdel af 2026 træffes politisk beslutning om at gå videre med etablering af materialestation(er), vil det efterfølgende være nødvendigt at afsætte midler til forberedelse og igangsættelse. Forslaget har i den forbindelse foreslået, at der allerede i budgetaftalen for 2026 afsættes midler til formålet. Disse midler vil i givet fald kunne anvendes i den sidste del af 2026 til fx:

- Forberedelse af køb eller leje af grund(e)

- Forberedelse og evt. igangsættelse af udbud for drift
- Videre konkretisering af driftsmodel og samarbejdsaftale

Dermed vil en eventuel bevilling i budgetaftalen 2026 kunne understøtte en hurtigere og mere effektiv realisering, hvis der træffes politisk beslutning om at etablere én eller flere stationer. Hovedparten af finansieringen til etablering og drift af materialestationer forventes dog at blive behandlet som led i budgetforhandlingerne for 2027.

Administrationen foreslår derfor, at der afsættes 1,4 mio. kr. på budgetaftalen for 2026, som anvendes hvis der træffes politisk beslutning om at etablere én eller flere stationer. Midlerne skal bruges i sidste del af 2026 til forhandlinger om køb/leje af grund, udarbejdelse af samarbejdskontrakt for de offentlige partnere samt udbud og driftsaftale for de private aktører, der skal drifte materialestation(er).

Midlerne fordeles med 0,4 mio. kr. til en medarbejder, der skal stå i spidsen for processen – herunder forhandlinger om arealer, formalisering af partnerskabet med offentlige myndigheder samt udbud af driftsopgaver.

Derudover afsættes 1,0 mio. kr. til konsulentbistand. Konsulenterne skal understøtte arbejdet med:

- Teknisk og juridisk rådgivning i forbindelse med udbud og kontraktudformning
- Justering af drifts- og finansieringsmodeller
- Kvalificering af mulige placeringer og bistand til forhandling om arealer
- Udarbejdelse af samarbejdsaftaler og governance-modeller for de offentlige parter

Konsulentmidlerne skal dermed sikre det nødvendige faglige og juridiske grundlag for at kunne gennemføre udbud og indgå aftaler med både offentlige og private parter i slutningen af 2026 – forudsat, at der træffes politisk beslutning om etablering i første halvdel af året.

Konsekvenser:

Økonomi (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Etableringsudgifter				
Løn	0,4			
Øvrig drift	1,0			
Udgifter i alt	1,4			

Personale (antal)	2026	2027	2028	2029
Årsværk	0,5			

Finansiering:

Sundhedskassen	
Den regionale udviklingskasse	x
Det sociale område	

Første tekstudkast til budgetaftalen:

Region Hovedstaden ønsker at afsætte midler til forberedelse af etablering af én eller flere fælles offentlige materialestationer. Stationerne skal fungere som regionale depoter, hvor materialer fra fx nedrivninger kan opbevares og anvendes i nye projekter. Initiativet bygger på igangværende analyser af behov, modeller og muligheder, og det markerer næste skridt mod realisering. Midlerne skal bruges til forhandling om grund, udarbejdelse af samarbejdskontrakter samt forberedelse af udbud

og drift. Der afsættes 1,4 mio. kr. til formålet i 2026. Som den myndighed, der forvalter indvinding af råstoffer, ønsker Region Hovedstaden at bidrage til at forbruget af primære råstoffer som sand, grus og sten sænkes. Under programmet for bæredygtigt og cirkulært byggeri, arbejder regionen for at fremme genbrug og det cirkulære kredsløb af byggematerialer.